

Opsamling på møde i Klimadialogforum

Fredag d. 29. november 2024 var Klimadialogforum inviteret til en drøftelse af Klimarådets seneste analyse, 'Danmarks klimamål i 2035', som blev offentliggjort samme dag. Mødets hovedformål var at give medlemmerne mulighed for at kommentere og stille spørgsmål til analysen.

31 medlemmer fra Klimadialogforum deltog i mødet: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, CEPOS, CO-industri, CONCITO, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk e-mobilitet, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Danske Rederier, Danske Regioner, Dansk Industri, Drivkraft Danmark, FDM, Finans Danmark, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Forbrugerrådet Tænk, Greenpeace, Green Power Denmark, Klimabevægelsen, Landbrug & Fødevarer, Ledernes Hovedorganisation, IDA, Rådet for Grøn Omstilling, SYNERGI, Ungeklimarådet, Økologisk Landsforening, Miljø- og ligestillingsministeriet, Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet, Skatteministeriet, Transportministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Klimarådets forperson, Peter Møllgaard, bød indledningsvist velkommen og præsenterede sammen med næstforperson, Bente Halkier, analysen. Efter præsentationen blev der lagt op til en borddrøftelse, efterfulgt af en opsamling i plenum faciliteret af Bente Halkier. Drøftelsen tog udgangspunkt i to spørgsmål til inspiration:

1. Hvad er analysens væsentligste bidrag?
2. Hvad er analysens største mangel eller ubesvarede spørgsmål?

Drøftelserne bevægede sig bredt over emner som samfundsøkonomi, fair omstilling, målarkitektur, den globale dimension, sektorpejlemærker og kulstofbalance. Disse temaer uddybes nedenfor.

Efter en pause blev deltagerne inviteret til at deltage i en interaktiv og uformel afstemning om to nøglespørgsmål:

1. Hvilke tre hensyn er de vigtigste, når der skal fastsættes et mål for 2035?
2. Hvilket mål bør Danmark stræbe efter for 2035?

Resultaterne dannede grundlag for en diskussion i plenum, som blev opsummeret af forpersonen inden en afrunding.

Til sidst orienterede forpersonen om en række nyheder, herunder udnævnelsen af nye rådsmedlemmer som tiltræder i foråret 2025, og de vigtigste konklusioner fra en nyligt gennemført omdømmeanalyse, som Klimadialogforum har bidraget til, og som man kan finde på Klimarådets hjemmeside. Et medlem kommenterede, at Klimarådet ligger godt, hvor det gør, at Klimarådet må leve med en spænding mellem at nogle vil have mere og andre mindre af noget, og at det er vigtigt for debatten, at man har en institution, hvis arbejde, man ikke diskuterer, om er rigtigt eller forkert.

Forpersonen informerede også om kommende arrangementer, nemlig næste møde i Klimadialogforum den 27. februar 2025, hvor Statusrapport 2025 bliver offentliggjort senere samme dag, samt Klimarådets 10-års jubilæumskonference den 8. maj 2025.

Opsamling fra drøftelserne om Danmarks klimamål i 2035

Der var generelt ros til analysen for at være mere rådgivende end konkluderende om et 2035-mål. Flere medlemmer fandt det nyttigt, at analysen lægger op til samtale og diskussion frem for et fokus på selve måltallet, og at det flugter med Klimarådets debatskabende rolle. Der var dog også medlemmer, der ønskede, at Klimarådet havde tilkendegivet mere eksplicit, at et mål på 80 procent vil være uambitiøst, eller at Klimarådet fremsatte mere videnskabsbaserede mål.

Flere medlemmer kommenterede spørgsmålet om budgetmål og roste analysen for at sætte rammerne for en konstruktiv diskussion. Det blev diskuteret, hvorvidt budgetmål er vanskelige at forstå og kommunikere eller ej, og om budgetmål ville mindske eller øge usikkerheden omkring mankoen. Det blev også bemærket, at budgetmål sandsynligvis er mest relevante i sektorer, der endnu ikke er kommet ordentligt i gang med omstillingen – som eksempelvis skibsfart og luftfart.

Nogle medlemmer udtrykte bekymring over, at analysen i deres øjne fokuserer meget på CO₂-fangst og -lagring (CCS). Særligt i scenarierne med 85 og 90 pct. reduktion blev der peget på risikoen for lock-in-effekter og en øget afhængighed af biomasse. Her efterspurgte flere medlemmer en større vægt på tiltag som energieffektivisering og elektrificering. Derudover blev balancen mellem CCS og Power-to-X (PtX) fremhævet som vigtig, da PtX også kræver adgang til kulstof. Flere medlemmer påpegede, at kulstofbalance bør have en mere fremtrædende plads som et overordnet fokusområde. Klimarådet tilkendegav, at spørgsmålet om anvendelsen af kulstof og dilemmaet mellem lagring og brug af kulstof til grønne brændsler er en vigtig problemstilling og kan være relevant at arbejde mere med.

Nogle medlemmer efterspurgte flere beregninger relateret til miljø- og biodiversitetsfaktorer, da disse anses for at være relevante for analysens konklusioner.

Flere medlemmer efterlyste et større fokus på strukturelle omstillingselementer, herunder adfærdseffekter og forbrugsaftryk. Nogle deltagere fandt, at analysen mangler en dybere behandling af scope 3-udledninger.

Der blev også peget på usikkerheder i forbindelse med udfasningen af gas. I denne sammenhæng blev det nævnt, at opstillingen af scenarier er begrænset af sit fokus på territoriale udledninger, og at det globale fokus er en vigtig del af beslutningsgrundlaget.

Flere medlemmer påpegede et stort behov for konkretisering af den globale dimension og problematikken omkring lækage. Der blev især efterlyst overvejelser om, hvordan Danmark kan sikre, at vores rammebetingelser harmoniseres med rammebetingelser i andre lande.

Flere medlemmer fandt det også nyttigt, at analysen tager fat på mere langsigtede mål og også holder 2050-perspektivet for øje. Det blev blandt andet påpeget, at langsigtede rammer og sikkerhed for investeringer er vigtigt.

Der var bred interesse for ideen om sektorpejlemærker i klimaloven, men samtidig blev der efterspurgt mere viden og dokumentation for, om dette er en hensigtsmæssig tilgang.

Der blev udtrykt ros for analysens større fokus på samfundsøkonomi. Nogle medlemmer efterspurgte dog yderligere detaljer om, hvad beregningerne inkluderer, og hvilke tiltag der potentielt kunne reducere de samlede omkostninger. Flere fandt det interessant, at omstillingen ifølge analysen ikke koster mere.

Klimarådet.

Analysen blev af mange rost for også at adressere fair omstilling og betydningen af opbakning i forbindelse med formulering, vedtagelse og implementering af politikker. Dette inkluderede også diskussionen om arbejdspladser, der forsvinder, og de positive beskæftigelseseffekter ved grøn omstilling. Der blev dog advaret mod, at ideen om "grønne arbejdspladser" ikke bør reduceres til luftige løfter. I den forbindelse blev det foreslået at undersøge rammebetingelserne for at fremme grønne industrier. Generationsperspektivet i fair omstilling, som også adresseres i rapporten, blev vurderet relevant og vigtigt af flere medlemmer, bl.a. fordi perspektivet understøtter et langsigtet fokus. Et medlem talte om "generationskontrakten".

Det blev diskuteret, hvorvidt fair omstilling handler om ikke kun borgere, men også fordeling af byrder og kompensation til forskellige dele af erhvervslivet. Et medlem fandt at bestemte erhvervssektorer favoriseres meget i klimapolitikken. Der blev opfordret til at undersøge en mere fair fordeling mellem sektorer, eksempelvis gennem arbejdet med GrønReform.

Flere medlemmer foreslog også, at arbejdet på konsekvenser fremover bør inkludere både de positive effekter ved grøn omstilling og omkostningerne ved manglende handling ("cost of inaction"). Flere fremhævede således, at manglende handling har betydelige omkostninger, selvom det kan være svært at kvantificere disse præcist.

Endelig roste mange medlemmer analysens udvalgte fokusområder, det enkle spørgsmål-svar format og formidlingen.